

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Imago Primi Saecvli Societatis Iesv

Bolland, Johannes

Antverpiae, 1640

Capvt Sextvm. Societatis propagatio per Asiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97844](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97844)

finæ Reipublicæ gaudio institutum est. Aliud ad Istriæ fines in vrbe Flumine exstruxit Austriaca pietas, cui ad benefaciendum nobis nec ille latissimarum ditionum suarum fatis amplus est terminus. Extremo Septentrioni non minus impensum est operæ. In Sueciâ Patris Stânislai Marfouitij, aliorumque, quos ei pro Catharinæ Reginæ voto Moderatores nostri socios addidere, per multos annos se labor exercuit. Tandem & Antonius Possseuinus ad firmandam solandamque Reginam, cum suis tum suorum malis ingemiscens, mandato Pontificis accessit. His Sigismundus III. Poloniæ Rex prima pietatis suæ rudimenta, Societas deuinctum sibi iam inde Sigismundum debet. Sed non intra aulam se continuit Patrum industria: per Regnum, quamuis iam omnem ferè medicinam respueret, diffusa est. Vt fructum secundarent, Cælestes conciliati: Diuæ Birgittæ, Sueciæ olim ciui, nunc tutelari, dicatum Cænobium, frementibus hæreticis, reparatum: sacra eius ossa argenteæ arcæ inclusa coli denuò cœpta. Quis de restaurandâ Religione desperaret, cum Religiosas domos suis è cineribus videret resurgere? Sed tantas spes moriens Regina secum abstulit. Hac sublatâ, deferrimus locum, non deposuimus curam. Quibus in suâ patriâ non poteramus, in alienâ per scholas, & exstructum instituendæ iuuentuti Seminarium, prodesse conati sumus. In hunc etiam modum Danis Norwegisque consultum: cum suos, ne vsquam locorum in nostram disciplinam se darent, prohiberet Daniæ pseudo-episcopus. Quid edictis opus? inquit Rex, curate ne Iesuitarum scholis nostra iuuentus indigeat. Sed & ipsi in terras illas, per quidquid minarum atque insidiarum obiectum est, se Socij intulere. Nec minus in Norwegiâ frigidibus, quàm in torridis Indiæ locis studiosa animarum charitas exarsit. In Daniâ etiam carcerem tulimus. Quid multa? ex omnibus, in quas homine Europam diuidunt, regionibus vix vna; ex celebratioribus infulis pauca sunt; vbi vel sedem Societas non fixerit, vel in quam expeditionem non suscepit. In Italiâ, Hispaniâ, Galliâ, vtriusque Germaniâ, Poloniæ Regnis & Prouinciis, in Hungariâ, Græciâ, Istriâ, Dalmatiâ, habitamus. In alios Illyrici tractus, in Pannoniam, Sueciam, Norwegiam, Daniam excurrimus. Accepere nos insulæ, in Oceano Anglia cum Scotiâ atque Hiberniâ: in mari Mediterraneo Sicilia, Sardinia, Corsica, Melita, Creta: in Ægæo Chius. Cyprum, Naxum, ceterasque lustrauimus. Vtinam non & adeò latè hæresis atque impietas grassarentur! Sed cum facile sit vulgari luem, non item præstò esse medicos; ita nostri dispersi sunt, vt nullos pestis inuaserit, quin iis curandis vel impenderint operam, vel obrulerint.

Missio Societatis in Sueciam,

Ann. Soc. an. 1585.

Ann. Soc. an. 1601.

Norwegiam,

& Daniam.

Regiones Europe vbi Societas sedem habet, aut quò Missiones instituit.

CAPVT SEXTVM.

Societatis propagatio per Asiam.

A Siam variè veteres, in quinque partes nostri Cosmographi diuidunt. Vnam Moscouiæ Dux, alteram Tartari tenent: sub Turcis est tertia, quarta sub Persis: postrema Indias, & quidquid terrarum

Diuisio Asia.

*Societas
in Indiam
penetrat
magno a-
nimarum
fructu.*

ad Orientem est patefactum, complectitur. In has omnes aliquando Societas, in eam quæ remotissima est, statim à sui principio penetravit. Aditus per Iacobum Goueam apertus. Is Ioanni Lusitanæ Regi, Indicæ cultores vineæ conquirenti, Ignatij Socios exhibuit. Illos Ecclesiæ difficillimis temporibus à CHRISTO submissos, nihil magis quàm labores ambire: ex periculis Dei gloriam & animarum salutem accersere: nec Regis voluntate recusaturos ire, quò ferrentur iam suâ. O profundas diuini consilij rationes! Hic ille est Gouea, qui Parisiis Collegij sanctæ Barbaræ Moderator, de cædendo virgis Ignatio sententiam tulerat. Vt conuersa conditio est! Noui Orbis curam committi illi postulat, in quem, quòd à recto mortales abduceret, animaduertendum putarat. Diceres, Indorum salutem hoc supplicio, nostræ familiæ gloriam hoc dedecore emptam atque asertam. Certè nusquam illustrius quàm in Indiis comparauit nomen. Quot alibi homines, tot hîc agmina CHRISTO asseruit. alibi Religionem fouit, hîc plantauit. Ignota Apostolis tranauit maria, & Ecclesiæ nauim ad portus appulit, quos illi non viderunt. Ex specubus & cauernis eduxit gentes ad aspiciendam Euangelij lucem, & quæ sol non adit, Fide illustrauit. Non sola quidem, nec prima laborauit. Præiuit diui Dominici, præiuit diui Francisci generosa stirps; sed vt multum terrarum colere cœperint, non minorem nostris laboribus campum reliquere. Vnus Xauerius, quàm multis salutaris fuit! Ante illum Parauæ, Iaij, Malai, Azeni, Mindanai, Moluci, nec si CHRISTVS esset, audiuerant. Maurica, Temate, Trauancoris, Manaris, Cambaia, Zeilanum, Iafanapatania, Coromandelum, ora Piscaria, quàm parum instructæ erant! quantæ Meliapor, Cochini, Goæ, Amboini, quantæ apud omnes Malabares & Malacenses tenebræ! diem attulit illud sidus: & tot vrbes, insulas, regiones, præter Iaponiam, in quam primus Fidem intulit, & vicina Sinis loca, præter Mozambicum, Melindam, Zocotoram, & Africæ littora, nouus Gentium Apostolus peragrauit. Quid hîc primùm mirere? locorum distantiam? quantum totius terræ ambitus continet spatij, tantum plus semel non proficiscendo, sed docendo percurrit. Labores? Paulum plus omnibus laborantem agnoscas. Fructum? Euangelium latiùs, quàm vllus hominum circumtulit: plurimos Christianos, quos barbaras inter gentes ipsa corruperant & efferauerant loca, ad dignam tali nomine ac professione vitam conuertit: Ethnicorum supra decies centena millia ad CHRISTVM adduxit. Hunc vnum si Societas Indiis dedisset, poterat ad illarum salutem excitata videri. Quantum per eius socios ac posteros, Barzæum, Criminalem, Silueriam, quantum per tot Heroas accessit, qui vel sanguinis sui semitâ iter ad cælum barbaris aperuerit! Per hos tota, quæ intra atque extra Gangem est, India; per hos Pegusiæ & Camboiæ potentissima Regna, Somatra, Ceiran, Celebes, Philippinæ maximæ atque opulentissimæ insulæ, meliores quàm nostro orbi suppeditent, recepere diuitias, & absconditum Fidei thesaurum reperere. Per hos denique plura, quàm sibi Lusitani Hispanique subiecerint, in CHRISTI ditionem redacta sunt loca. Vbi arces condere non potuere fortissimi Duces, hi Deo templa, Ordini suo domicilia erexere. Sic India,

*Flor. Rem.
in Antichri-
sto, cap. 8.*

*Xauerij
laus.*

Indiæ, quas vel adire difficile est, quæ habitantur, exultæ sunt; quæ desertæ iacent, persuasæ. Inde in Iaponiam traiectum.

Est Iaponum non, vt Indorum, inculta gens; sed ingenua & discipli- *Iaponum*
nis expolita, appetens laudis & gloriæ: inde in bella præceps. Deos tum *ingenium.*
pro arbitrio colebat. ceterum res diuinas cognoscendi auida, & in aduenas humana. Quæ simul Xauerius comperit, arsit desiderio tam docilis colendæ gentis; puduitque, prius alios quàm CHRIS T I nuntios ad eam penetrasse. Reseruarat hanc illi prouinciam Deus, vt Iaponum Ecclesia vel in ortu suo magna esset; & quæ primæuam illam æmulationem erat, supparem Apostolis haberet auctorem. O quis ille dies fuit, quo Cangoximam nauis appulit, quæ tantum bonorum aduehebat: crediderim applausisse Cælites, & gratulatos insulis, vbi sua renouatum iri certamina, suos repræsentandos triumphos præuidebant. Te certè decuit exultare, Iaponia, nec ampliùs vel de sterilitate tuâ, vel de cæli queri asperitate. Acuta te hiemes vigent; sed iam tum cœpisti pietate feruere. Niues, quibus tegetis, Martyrum cruor tepefecit. Maligna multis locis tibi terra; sed eodem fecundata sanguine aspreta tua, in paradisi delicias conuersa sunt. Auspiciam dedit Xauerius, dum, vt tibi seruiret, famulus equiti factus cruentatis illa pedibus percurrit. Quales eo solo fructus prouenire: specimen Europa vidit tum, cum Rex Bungi Franciscus, & Rex Ariminensis Protasius, Omuræque Princeps Bartholomæus, ad Euangelij lucem vocati, Mantium & Michaëlem, spectatissimæ virtutis adolescentes, sibi que sanguine coniunctos, ad exhibendam suo nomine Pontifici Maximo obedientiam Romanam legauere. Oblatrent hîc ringanturque Fidei hostes, & adoratum à populis è termino terrarum venientibus Antichristum ganniant: ego cum iis, quibus quem debuit illa legatio sensum attulit, regios hos iuuenes, tamquam alteros Magos in Vicario suo CHRIS TVM venerantes agnosco: nec quidquam aut Societati, quæ in his dirigendis deducendisque vice fidei functa est, illustrius ad gloriam, aut tibi, Roma, incundius ad voluptatem accidisse. Quid simile in Africanis atque Asiaticis triumphis conspexisti? Ibi de trucidatis & mancipatis, hîc de conseruatis & liberatis, gentibus triumphatum. ibi fusi hostium exercitus, hîc damonum vires fractæ. tum Imperij, modò Religionis limites propagati. tum deletæ vrbes, vastatæ pulcherrimæ regiones; modò nullum nisi impietatis excidium. tum, qui in potestatem venerant, lurido & squallido vultu, onerati catenis, dolore atque ignominia pleni, post victoris currum trahebantur; modò, qui se CHRIS TO sponte subdiderant, lætitiæ quam aliis adferebant participes, ingenti vniuersorum studio & plausu, incredibili multitudinis, Principum, Antistitum, Summi Sacerdotis gratulatione excepti, omni que honorum & officiorum genere fuere decorati. Quotum omnium causam cum homines in Societatem referrent, eamque Iaponicæ Ecclesiæ, cuius tam præclaros videbant fetus, parentem ac nutricem dicerent; erat quòd laborum suorum fructum maximum non modò exhibere se, sed & percipere existimaret. Legati, vbi in patriam reuersi sunt, quasi non certiores ad cælum duces nancisci possent, quàm quibuscum tantum terrarum emensi erant, aggregati

*Legatio
Regum Iaponie ad
Pontificem.*

*Flor. Rem.
in Antichrist.
cap. 40.*

gari nostris voluerunt. Alij nec genere nec virtute impares secuti sunt. Etiamnum Regum in eâ gente non minimorum nepotes, auitis titulis Religiosam præferentes humilitatem, supremo Regi in Societate seruiunt. Adeo inter grauiissimas, quibus illic conflictata est, ærumnas non modo stationem non deseruit, sed & præclarissimis copiis aucta est. Quibus instructa, etiam vltra Iaponiam in Yezo, nouum laborum campum, nouas sibi palmas quæsitum iuit. Multos gladius abstulit, sed maior à ferro fecunditas: multos ignis consumpsit; sed à flammâ claritas accessit. Tormenta, carceres, equulei, quid fuere nisi experimenta virtutis? quibus non oppressa est, sed erecta; non absterrita, sed inuitata. Et ad hæc quidem decora Xauerius, vt dixi, viam muniuit. Sed non hîc vel eius quiescere magnanimitas, vel expleri charitas potuit. Dum mundi terminum attigisset, credebat se in operum suorum primordio stare. Paruæ videbantur Indiæ, parua Iaponia, dum Sina restaret.

*Missa
Societatis
in Tezo.*

*Sinensium
mores, ri-
tus.*

*Xauerius
in ingressu
Sina mori-
tur.*

*Aditus in
Sinam
quomodo
Sociis pa-
refactus.*

Sina quâ terræ amplitudine, quâ populi frequentia, Regnum est totius orbis maximum. Incolæ ingenio excellent, pace magis quàm bello clari. leges vniuersim non absonas, religiones ridiculas habent. Exteros ita vel contemnunt, vel metuunt; vt, propositâ capitis pœnâ, à finibus suis arceant. Hoc ipsum erat quod Xauerium, non minus profundendi sanguinis quàm propagandæ Religionis cupidum, prouocabat. Sed dum pugnas cogitat, ad palmam euocatus est: priusque ad præteritorum laborum præmium, quàm ad novos labores peruenit. Nec tamén omnino frustratus est voto: mortem, quam in Sinâ sperabat, in eius ingressu reperit. Vbi si quid ad finem propositum, nihil ad gloriam defuit. Nusquam honestius miles, quàm sub hostili vallo cadit. Sublato Xauerio, transit ad posteros expeditionis cura: qui æmulati eius animos, CHRISTI signa, quæ ad Sinensium portas moriens designerat, perfractis tandem claustris intulere. Aditus, vt in locis quæ vi expugnari non possunt, per munera est apertus. Horarias è rotis machinas, specula crystallina, vitra diuersissimos aspectui colores obijcencia, Sinenses nondum viderant. Ea, & cetera eiusmodi, quibus pretium nouitas faceret, dum cupidè Magistratus acciperent, vt fit in donis, capti sunt: & admittis quæ offerebantur, intromisere qui dederant. Ita Michael Ruggerius & Matthæus Riccius penetrarunt. Qui mox altiùs insinuare se in gratiam, populum officiis & comitate demulcere, præter virtutis documenta, eruditionis specimen dare. Nec maius aliunde præsidium. Idem quippe Sinenses, quod olim Græci, de exteris sentiebant, barbaros & ignaros esse, se solos scientiâ præstare. Vbi patuit error, cœperuntque de situ orbis, & astrorum cursu, de accessu, recessu, defectione solis & lunæ, quæ ipsi non repererant, à nostris discere; simul opiniones, simul voluntates mutarunt; & vel admiratione doctrinæ, vel discendi cupiditate, non ingrediendi solum, sed & commorandi copiam fecere. Mox & templa condere licuit. Primum Sciauquini (est ea Cantoniæ prouinciæ metropolis) extructum, pietate magis frequentantium, quàm ornatu suo spectabile. Cùm id ciues, prout amicroi aut alieniori erant animo, variè ferrent; Præfectus vrbis, vt auctoritate suâ, quàm & famâ sapientiæ & Republicâ bene gestâ ingentem col-
lege-

legerat, loci religionem tueretur atque auget; hunc foribus titulum apposuit, *Diuorum floris ades*. Flos ille potuit intelligi, qui de radice Iesle ascendit. Nostros porro quanti fieri vellet, altera, quam in interiore aula miscendis destinata colloquiis figendam curauit, inscriptio testabatur: *Gens ab Occasu sacrosancta*. Supra modestiam erat titulus; admittit tamen, quia Religionis intererat eius præceptores honorari. Varias subinde vicissitudines subiunxit. Modò non multitudini folum & Magistratibus vulgò sumus accepti, sed & Rege tam beneuolò utimur; vt, nisi hoc Religiosis institutis repugnare didicisset, præcipuas in nos dignitates conferret. Agrum, qui victui cultuique corporis necessaria abundè suppeditet, nuper attribuit. Vir est recti iustique tenax, & quibus alij, ne ad fidem transeant, maximè impediuntur, libidinibus non obnoxius. Vtinam, quemadmodum falsos Deos non ampliùs colit, ita verum, vt par est, aliquando veneretur! quanta Sinenfis populi, qui Regum supra Perfas venerans totus ab illorum nutibus pender, ad Ecclesiam accessio fieret? Iam nunc operarij messi desunt. Fidem multa millia, Societatem nonnulli sunt amplexi.

Par in vicinis Regnis progressus. In Cocinchinà pluribus locis sedes erigi cepta. In Tunquino singuli pro Collegio sunt. Supra viginti animarum millia vnus curat. Tibet, quod & Cathayæ Regnum, non minorem fructum spondet. Nisi inconstantia timeretur, primis pænè congressibus poterat ad Fidem Rex adduci. Ita difficillimos aditus facili progressu Deus pensauit. Sanè nihil simile miles Hannibalis in Alpibus passus. leuissimum fuit, quod per asperissimas rupes confectum est iter. traiecta loca, vbi non rarò viatores pestilens aër, sicut Auernus volucres, necat. Calcata totis mensibus nix & glacies: vbi sentiendi vis & oculorum vsus defecerant, defossis in niue specubus hiematum. Nusquam talia frigoribus prodigia. Gangem, cuius hinc fons repertus, non modò glacies stringit, sed etiam sine gelu nix tegit: vbi enim montium cacumina (quæ non nisi nix sunt) ventus deturbat; tantas moles absumere impotens, excavat sibi viam, & sub niueis fornicibus ingens amnis deuoluitur. qui transeunt, dum stare in collibus putant, in ponte sunt. Ad hæc frigora ex Indiæ caloribus Patres deueniunt, perituri, nisi charitate flagrassent.

In Arnam & Esiam latissimas regiones, cum indigenæ, qui & ipsi à Regno Dei non procul absunt, tum Iapones ob fidem exules nos attraxere. Etenim hoc cum primis Christianis habent illi noui commune, quòd infortunijs suis alios beent; & dum suas deserre coguntur, nouas Religionis sedes acquirant. In Corream proximis annis missio adornabatur. Patebit inde in Tartariam ingressus. Est hæc altera Asiæ pars, Scythia veteribus dicta. à Chinà prodigioso illo quadringentarum & quinquaginta leucarum muro diuiditur. Ex Europà, nisi quòd gentis feritas aditum difficilem faciat, aperta est. Inde vt adiretur, consilium castus præuertit. Aderat militi Polono P. Zgoda, dum Valachiam Tartarus inuasit. Cæsis Polonis venit in hostium manus. Nulli gratior libertas, quàm illi vincula fuere. Flagrarat diu studio aduendæ Tartariæ, iamque Constantinopolim, vnde libe-

*Singularis
homo à
Scianguin-
nensi Prae-
fecto Socijs
exhibitus.*

*Regia in
Socijs be-
nignitas.
Ex litteris
Macao datis
an. 1637.*

*Socij in
Cocinchi-
nà,
Tunquin,
Tiber.*

*Ex litteris
Macao. 1637.*

*P. Ant. An-
drada in lit.
1624.*

*Arnà &
Esiam.*

*Correa,
Ex lit. Mac.
an. 1637.*

Tartaria.

*Ann. Soc.
an. 1612.*

liberior in Tauricam Cherfonefum transitus, propediem cogitabat. Hac curâ per felix infortunium solutus, quò volebat, ductus est compendio. Mox operâ viri Principis, quem Cameneci Legatum nouerat, redemptus, multis eius gentis, à quâ comprehensus fuerat, vinculorum suorum pretium Christianam reddidit libertatem.

Perside.

Sed relegamus per Indias iter, & ad Persici nominis Regna veniamus. Horum vnum Armusia est, Persici sinus insula, quàm commerciis diues, tam ceteris naturâ dotibus destituta. Nullus in eâ frutex, nulla dulcis aquâ scaturigo. Salsum & sulphureum solum. Ipsâ flumina æstate in salem, vt nostra in glaciem hieme, coeunt. Accedit ardor intolerabilis, quem capite tenus fluctibus merfi, vix incolæ ferunt. Vincit tamen hunc æstum cupiditas, & ex omni parte mercatores adducit. Iudæi, Saraceni, Gentiles, Hæretici, Christiani, inuicem miscentur. Diuersi singulis ritus, libido atque auaritia communis. cum mercibus vitia inuehantur: nec minor flagitiorum est, quàm nationum colluuius. Fuit

Barzei in Armusia- nis excolendis industria & labor. Nic. Trigault in Vita Gas. Barzei.

& hîc sua nostris negotiatio. Gaspar Barzæus ea luca fecit, quibus maiora nec Xauerius speraret. Suos ille labores quidem Armusiæ deuouerat; sed cùm in Iaponiam & Sinam rapi se sentiret, sui simillimum Barzæum misit. Qui simul insulam attigit, simul horrendo motu concussa est. Diceret ad eius aduentum diabolum expauescere; & ne loci possessione deturbaretur, timere. Gaspar cælestem iram interpretatus est; cuius cum

terribili denuntiatione in scelera inuehi cœpit, quæ iam terra non ferret. Nec paucis exitij metus salutis initium fuit. Mox additâ ad vehementiâ industriâ, vbi penitus morbos explorauit, curationem ordinatè & per partes aggressus est. Spatia temporis sic dispensauit, vt diuersos diuersis nationibus dies, diei horas aliis atque aliis ministeriis impenderet. Ita multorum partes vnus explebat, labore quidem incredibili, sed emolumento parî. Nulla gens fuit, nullus ordo, ex quo non plurimos vel à

Rex Armusia cur non conuersus.

vitiis ad honestatem, vel ab impiis superstitionibus ad nostra sacra traduceret. Rex ipse ne accederet, maternæ lacrymæ potens machina effecere. Baptisina cum duobus Saracenorum millibus petentem importuna anus peruertit: & quæ mortalem vitam dederat, ad immortalem iter obstruxit. Doluit enimverò talem sibi prædam eripi vir animarum sitientissimus, sed reliquo se fructu solabatur. Iogues quidam, qui incredibili duritiâ atque asperitate vitæ eam sanctimonix famam sibi compararat, vt quâ pedes aquâ lauisset, eam Armusiæ Rex religionis causâ potaret, ad CHRISTI fidem veramque sanctitatem est conuersus. Eius alij auctoritatem secuti, specum, quam Anachoretarum ritu incolabant, in Deiparæ Virginis delubrum commutarunt. Persici Legati vxor, vt CHRISTO adhereret, maritum deseruit. par in filiâ constantia. Bellum, quo repetendæ erant, simul impetendum Gasparis caput, diuinitus discussum. Quanquam ille vtrò se Persidi intulisset, nisi Xauerius, veritus ne se nimium exundans ardor diffunderet, Armusiâ vetuisset pedem efferre. Sed fama concludi non potuit. Ex vltimis Arabiæ finibus, ex ipsâ Constantinopoli venere qui ad se studiosissimè

Barzei in- signis obedientia.

inuitarent. Quàm difficile fuit, tanto se aperiente campo, vel ardori animi, vel miserorum votis non obtemperare! constrinxit tamen chari-
tatem

tatem obedientia, iam tum præcipua Societatis virtus. Qui secuti sunt, cum simili præcepto non tenerentur, latius operam protulere. P. Arias Brandanus, & P. Alexius Dias, in Baharem eiusdem sinus insulam Lusitanam classem comitati sunt. Alij in continentem Persidem, duarum non amplius leucarum freto dissidentem, sub Monaianæ arcis tutelâ excurrere. Felicius tamen alienâ in patriâ cum Persis actum, quam in suâ. Lahore, quæ Mogoris Regia est, magni nominis Legatus eo adductus, ut filios suos baptismate lustrandos offerret: illis scilicet, quam sibi benevolentior. Aliis eodem mercium causâ commeatibus non parum profuit liber, quem de Fidei rebus Persicâ linguâ in Mogoris gratiam Patres conscripserant. Est is omnium, qui in Indiâ regnant, longè potentissimus. Reges plures non subditos modò, sed & domesticos habet. Ab his minimum auri millionem quothebdomadis dono accipit. Quis tributa & ceteras diuitias numeret? In bellum quinquagena elephantorum millia potest educere: septena nuper dum numeraret, cum trecentis equitum, nongentis peditum millibus, putabatur non multum instructus esse, & vulgarem potius belli tempore comitatum, quam magnum exercitum habere. Sed numerosior gens est quam bellicosior. magis astutiâ valet; hebes tamen ad diuina. Religionem & linguam ferè habet cum Persis communem; habitu aliquantum discrepat. Primus ad eam missus Rudolphus Aquaiuia, qui deinde martyrij decus in Adriæ Ducum familiam importauit. Venientem excepit Rex eo honore, quo de Mulassis, hoc est Mahometi sacerdotibus, neminem. Quanto magis è Rudolphi voto, si cuius ipse Sacerdos erat, cæli terræque Dominum sacrilego impostori prætulisset? Sed ultra humanitatis officia, & fidei nostræ laudes, non processit. Cunctatio Regis cum populum per se non promptum magis retardaret, Rudolphus Goam reuocatus est, maiori virtutum relicto documento, quam fructu collecto. Abituro ingens auri vis oblata. Sed qui reliquerat suas, alienas opes facile contempnit. Nec nouum erat abstinentiæ exemplum. Toto, quod illic egit, triennio, cum plurima Rex offerret, ne tantum quidem admittit quo naturæ desideria expleret, sat habens ea insipido pane & frigidâ compescuisse. Ne nihil tamen ex potentissimi Regis aulâ efferret, Moscum hominem, Christianè viuere cupientem, cum vxore & liberis donari sibi petiit; ratus non inutilem operam se potuisse, si vel paucos de regiis mancipiis CHRISTI seruos fecisset. Patuit deinde eadem Societati Prouincia non minore quidem Regum beneuolentiâ, sed & pari ad amplectendam Religionem segnitie. Qui postremis annis regnabat, cum rationum momenta, quibus illa nititur, satis perspexisset, cupiebat nocturno visò confirmari. Demens, qui plus somniis, quam iudicio suo tribueret, & vbi nulla est, ibi Christianam fidem vellet reperire.

Post Persidem & vicina Regna restat Turcarum Imperium, quâ per Asiam diffunditur. De Societatis in eo sedibus supra per occasionem relatum est. Reliquæ sunt profectioes, quibus vbi se non potuit, Religionem stabiluit. Prima ad Maronitas instituta est. Sunt Maronitæ montis Libani incolæ, gens bona & facilis, sed prauis Græcorum disciplinis admodum corrupta. Spiritum à solo Patre originem habere

Ff

cre-

Filij Legati Persarum baptizantur. lat. Tom. 3. c. 11. & 12. Liber Persicâ linguâ conscriptus. Rex Mogor. lat. Tom. 2. c. 8. & 14.

Rudolphum Aquaiuiam hominẽ sacrilegẽ excipit.

munera offert.

Ex lit. ann. 1624.

Missio ad Maronitas.

credunt. humanos animos, vbi è corporibus cefferint, nescio quibus in sedibus vsque ad iudicij tempus ferari. coniugij vinculum pro viri arbitrio posse dissolui. infantes ante quadragesimum diem bap-
Victores in Greg. XIII.

smate lustrari nefas esse; tum CHRISTI etiam corpore pascendos. His atque aliis sensim imbuti doctrinis, errore magis quàm voluntate ab Ecclesiâ dissident; ceterùm in Romani Pontificis veneratione atque amicitia constantes. Mouit ea fidelitas Gregorium XIII. vt tamquam suis subueniret; hoc amplius quòd auxiliij non egentiores essent, quàm cupidiores. Iam Oratores miserant, qui simul obedientiam Summo Sacerdoti totius gentis nomine exhiberent; simul ostenderent posse, nisi cultores deessent, in monte quondam amœnissimo Religionem reflorescere. Missus est, volente Pontifice, Thomas Radius cum Ioanne Baptistâ Eliano, & quadriennio post eum eodem P. Ioannes Brunus; omnes linguarum, quarum illic vsus, periti. Erat profectio laboris & periculi plenissima; regione, præterquam quòd Turcarum sit, civilibus bellis ardente. Vel ideo tamen placuit, quòd ad illa iretur loca, ad quæ primorum Patrum vota aspirassent. est enim Libanus non procul à Palæstinâ, cui suas dicauerat curas sancta illa Decemviorum turba. Vbi appulere, quasi de celo venirent, excepti sunt. Vt CHRISTVS, inquebant, Patri terras, vos CHRISTO eiusque Vicario gentem nostram conciliabitis. Facile fuit, tam promptos, quò oportebat, impellere, & reducere in viam non sponte deuiantes. Primum Episcopi, qui præter Archiepiscopum quindecim erant, indictâ Synodo, Catholicè se sentire professi sunt. Pari populus alacritate praua dogmata eiuravit. Ita toti cum Pastoribus greges ad Ouile redierunt. Ne noua contagio glisceret, errorum pabulum, hoc est, exitiales libri subtracti sunt. Salutares inde ab vrbe Româ Pontifex submisit; maximis quidem impensis, sed quæ animarum pretium essent. Addidit largam pecuniæ summam pauperibus erogandam: templorum insuper ornamenta, vasa, & sacras pro Episcopis vestes, vt de suo iam munere edocti etiam dignitatem seruarent. Nec hîc stetit benignissimi Patris vel liberalitas vel cura: vt in posterum Maronitis consuleret, Seminarium Romæ instituit, vbi educati atque instituti, qui inde mitterentur, iuuenes castam deinde Religionem inter suos conseruarent. Procuracionem Societati commisit. Sic Libani incolis etiam absentes adsumus. Reliquam Syriam, Mesopotamiam, Armeniam Pater Antonius Maricius & P. Petrus Metoscita Pauli V. voluntate peragrarunt. In Arabiâ P. Pæzius Æthiopiæ prælusit. Ad Georgianos, qui Colchidem, & quidquid inter Pontum Euxinum & mare Caspium interiacet, latè possident, Pater Ludouicus Grangerius profectus est. Non quidem licuit per illam terrarum vastitatem Euangelio vulgando pro voto insistere; sed & operæ pretium est explorasse loca, quæ inuadere desideras. Erit forsan cum post debilitatas alibi hæreses, alibi deletum idolorum cultum, liceat in Mahometum plenas copias conuercere.

*Armenos,
 Babylonios,
 Arabes &
 Colchos.*